

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ЧЕТИРИДЕСЕТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

РАЗПОРЕЖДАНЕ

НА ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ

№ 850-01-448 / 19. 12 2008 г.

На основание чл. 8, ал. 1, точка 1 и чл. 64, ал. 1 и ал. 2 от Правилника за организацията и дейността на Народното събрание

РАЗПОРЕЖДАМ:

Разпределям законопроект за фондовете за устойчиво развитие на културното наследство, № 854-01-164, внесен от ЗАХАРИ ДИМИТРОВ ГЕОРГИЕВ и АТАНАС ТОДОРОВ МЕРДЖАНОВ на 18.12.2008 г., на следните постоянни комисии:

Водеща комисия:

- КОМИСИЯ ПО КУЛТУРАТА

Комисии:

- КОМИСИЯ ПО МЕСТНО САМОУПРАВЛЕНИЕ, РЕГИОНАЛНА ПОЛИТИКА И БЛАГОУСТРОЙСТВО
- КОМИСИЯ ПО БЮДЖЕТ И ФИНАНСИ

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ

Георги Пирински

НАРОДНО СЪБРАНИЕ	
Вх. No	854 - 01 - 164
Дата	18 / 12 2008 г.

ДО
Г-Н ГЕОРГИ ПИРИНСКИ
ПРЕДСЕДАТЕЛ
НА 40-ТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

59
12
OLW

Уважаеми господин Председател,

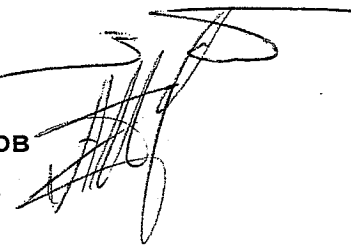
На основание чл. 87, ал. 1 от Конституцията на Република България и чл. 63, ал. 1 и 2 от Правилника за организацията и дейността на Народното събрание внасяме проект на Закона за фондовете за устойчиво развитие на културното наследство.

Моля законопроектът да бъде представен за разглеждане и приемане съгласно установения ред.

ВНОСИТЕЛИ:

Захари Георгиев

Атанас Мерджанов

ПРОЕКТ !

**ЗАКОН
ЗА ФОНДОВЕТЕ
ЗА УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ
НА КУЛТУРНОТО НАСЛЕДСТВО**

**Глава първа
ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ**

Чл.1 (1) Този закон урежда създаването и управлението на целеви фондове за устойчиво развитие на културното наследство на територията на Република България.

(2) Фондовете за устойчиво развитие са насочени към финансиране и подпомагане съхраняването на културното наследство в страната. Те осъществяват това в сътрудничество със заинтересуваните физически и юридически лица, държавни и местни органи на власт.

Чл. 2 Целта на закона е:

1. насърчаване на съвместните инициативи между публичните органи на власт и частните субекти, насочени към опазване и ефективно стопанисване на културните ценности;
2. осигуряване на устойчива закрила и гаранции за най-значимите обекти от урбанистичното културно наследство и запазване автентичността и духа на градската културна среда;
3. осигуряване на правилно управление на културните и природни ценности и защитени територии, като част от културното наследство и идентичност;
4. подобряване на състоянието на обкръжаващата среда в околностите на недвижимите културни ценности и защитени територии;
5. осигуряване на ефективно координиране между компетентните публични органи в областта на културното наследство и териториалното планиране;
6. включване на опазването на културното наследство като основен фактор при планирането на регионалното развитие;
7. получаване на финансиране от вътрешни, европейски и други източници в изпълнение целите на този закон.

Глава втора ФОНДОВЕ ЗА УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ

Чл. 3 (1) Създават се целеви фондове за устойчиво развитие на културното наследство към областните градове.

(2) Фондовете за устойчиво развитие са фондации за осъществяване на обществено полезна дейност, учредени по реда на Закона за юридическите лица с нестопанска цел.

(3) Фондовете за устойчиво развитие подпомагат устойчивото развитие на културното наследство като набират, управляват и разходват средства, предназначени за неговото опазване и ефективно експлоатиране.

Чл. 4 (1) Управлението на фондовете се осъществява от органите, предвидени в актовете за тяхното създаване, в които държавата, общините и музеите към тях имат преимуществено участие. Решаваща роля в органите на управление имат представителите на държавата и общините.

(2) В управлението на фондовете вземат участие със съвещателно мнение и собствениците на културните ценности, включени в плановете за устойчиво развитие на културното наследство, както и други заинтересувани физически и юридически лица по правила, определени от общинските съвети.

(3) Органът на управление на фонда ръководи дейността му. За целта приема:

1. правила за организация на работата си;
2. стратегия и програма за дейността на фонда;
3. решения за участие в конкурси за финансиране на културни инициативи, целеви програми, творчески проекти и др.;
4. годишен доклад за дейността на фонда;
5. други решения, свързани с управлението и развитието на фонда.

Чл. 5 (1) Средствата по фондовете се набират от вътрешни, европейски и други източници на финансиране при спазване на съответните специални изисквания за това.

(2) Набирането на средства и имущество във фондовете се осъществява и от:

1. субсидии от Национален фонд "Култура";
2. субсидии от Общински фонд "Култура";
3. дарения, завещания, спонсорство от български и чуждестранни лица;
4. свързана стопанска дейност в областта на културния и екологичен туризъм;
5. международни програми;
6. финансиране от Структурните фондове на Европейския съюз и програмите на ЕО;
7. управление на предоставеното имущество и средства, както и други източници.

Чл. 6 (1) Компетентните държавни и общински органи предоставят на фондовете за устойчиво развитие безвъзмездното ползване и управление на държавно и общинско имущество и права за постигане целите на този закон съобразно Закона за общинската собственост и Закона за държавната собственост.

(2) Собствениците на културни ценности, включени в плановете за устойчиво развитие на културното наследство могат да ги предоставят за ползване и управление чрез договор на фондовете за устойчиво развитие.

(3) Недвижимите културни ценности включени в плановете за устойчиво развитие - собственост на физически и юридически лица, които не полагат грижи за тях и не изпълняват нормативните задължения относно запазването им, се предоставят на фондовете за ползване и управление, при условията на ал.2.

Чл. 7 (1) Фондовете създават вътрешни правила за управление и разходване на имуществото си съобразно съответстващия им план за устойчиво развитие на културното наследство.

(2) Средствата от фондовете се разходват за:

1. спасяване и запазване на културни ценности, застрашени от унищожаване и/или изчезване като с преимуществено значение се ползват археологическите културни ценности;
2. възстановяване на културни ценности, включително и в съответния случай на техния културен контекст;
3. осъществяване на проекти и програми с национално, международно и общинско значение за създаване, съхраняване и разпространение на културните ценности, както и за опазване и популяризиране на културното наследство;
4. участие в проекти и програми, осигурявани от вътрешни, европейски и други източници на финансиране;
5. научноизследователска дейност в областта на културното наследство като с преимуществено значение се ползва археологическото наследство;
6. подпомагане на културни прояви и инициативи с национално и международно значение;
7. програми и проекти за международен обмен, свързани с културното наследство;
8. създаване на дружества със специална инвестиционна цел по Закона за дружествата със специална инвестиционна цел.
9. административни разходи не по-големи от 9% (девет на сто) от общите приходи на фондовете

Чл. 8. В срок от три месеца след приключване на календарната година фондовете публикуват и разпространяват подробен доклад за своята дейност и проекти.

Чл. 9. Фондовете създават вътрешни правила за управление и разходване на имуществото си съобразно съответстващия им план за устойчиво развитие.

Глава трета **ПЛАНОВЕ ЗА УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ НА КУЛТУРНОТО НАСЛЕДСТВО**

Чл.10 (1) Компетентните органи съвместно със заинтересуваните физически лица и юридически лица разработват, съгласуват и приемат планове за устойчиво развитие на културното наследство и създаване на фондове за устойчиво развитие на културното наследство.

(2) Определянето на обектите, оценката на тяхната културна значимост с оглед включването им в плановете за устойчиво развитие по този закон се извършва от компетентните органи по реда, критериите и условията, определени в Закона за паметниците на културата и музеите и международните договори, по които Република България е страна.

(3) В плановете за устойчиво развитие се включват само културни ценности от национално и световно значение.

(4) Разработването, съгласуването и приемането на плановете за устойчиво развитие по ал.1 и 2, както и създаването на фондове за устойчиво развитие, може да бъде предлагано и от всяко заинтересувано лице.

(5) Компетентните органи са длъжни да предприемат действия по разглеждане и осъществяване на постъпилите при тях предложения по ал.4 в срок от 3 (три) месеца от датата на получаването им.

Глава четвърта **Компетентни органи**

Раздел първи **ДЪРЖАВНИ ОРГАНИ**

Чл.11 (1) Националната политика по този закон се осъществява от Министерството на културата при взаимодействие с Министерство на земеделието и горите, Министерство на околната среда и водите и Министерство на регионалното развитие и благоустройството и Областните управители, съобразно техните правомощия.

(2) Плановете за устойчиво развитие и създаване на фондове за устойчиво развитие по този закон задължително се съгласуват със съответния Регионален съвет за развитие по реда на Закона за регионалното развитие.

Чл.12 Областният управител:

1. организира изпълнението на закона;

2. съгласува плановете за устойчиво развитие и създаването на фондовете за устойчиво развитие с областните и общинските плановете за регионално развитие;
3. приема и разглежда предложения за разработване на плановете за устойчиво развитие и създаване на фондове за устойчиво развитие;
4. предоставя подходящото държавно имущество за нуждите на фондовете за устойчиво развитие
5. осъществява контрол над дейността на фондовете за устойчиво развитие.

Раздел втори ОРГАНИ НА МЕСТНО САМОУПРАВЛЕНИЕ

Чл.13 (1) Общинският съвет реализира своята политика за управление и устойчиво развитие на културното наследство, като прилага принципите на националната културна политика съобразно целите на този закон.

(2) Общинският съвет приема плановете за устойчиво развитие на културното наследство и решения за създаване на фондове за устойчиво развитие в съответствие със значението на културните ценности на територията на съответната областна администрация.

(3) Общинският съвет приема Правилата за управление на фондове за устойчиво развитие и дава съгласие за разпореждането с предоставеното им общинско имущество.

(4) Общинският съвет приема Наредба за общите и специалните условия на управление, използване и устойчиво развитие на културните ценности, включени в плановете за устойчиво развитие, както и за уреждане на отношенията със собствениците им.

Чл.14 Кметът на общината:

1. ръководи и координира осъществяването на плановете за устойчиво развитие на културното наследство;
2. предлага приемането на Правилата за управление на фондове за устойчиво развитие, определя свой представител и неговите правомощия в управлението на фондовете;
3. приема предложения за разработване на плановете за устойчиво развитие и създаване на фондове за устойчиво развитие;
4. организира изпълнението на решенията на общинския съвет, свързани с фондове и се отчита пред тях.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§1 Данъците и таксите, вкл. и местните от имотите и върху приходите от стопанската дейност на фондове за устойчиво развитие им се преотстъпват по правила, условия и ред, определени от Министъра на Финансите по

Закона за корпоративното подоходно облагане и по Закона за местните данъци и такси.

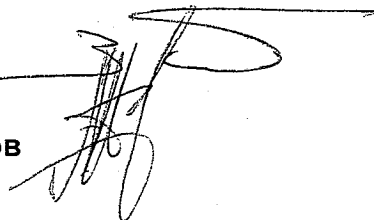
§2 В Закона за местните данъци и такси в чл. 48, ал. 1 се създава т. 12 „безвъзмездно предоставените културните ценности в полза на фондове за устойчиво развитие на културното наследство“:

§4 Изпълнението на закона се възлага на Министъра на културата, Министъра на околната среда и водите, Министъра на земеделието и горите, Министъра на регионалното развитие и благоустройството, Министъра на финансите, областните управители и на кметовете на общините.

ВНОСИТЕЛИ:

Захари Георгиев

Атанас Мерджанов

Handwritten signatures of Zahari Georgiev and Atanas Merdjanov, written in black ink. The signatures are stylized and overlap the printed names.

МОТИВИ

КЪМ ЗАКОНА
ЗА ФОНДОВЕТЕ ЗА УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ
НА КУЛТУРНОТО НАСЛЕДСТВО

Българското историческо наследство е основното свидетелство за историческия принос на българите към универсалната цивилизация и за нашата съвременна креативна способност. Закрилата и обогатяването на обектите, които го съставляват са основни задължения, които са ангажимент и свързват всички публични органи.

Необходимост от приемане на нов общ Закон за културното наследство на България се чувства на първо място поради нормативната разпръснатост, която през времето на действие на досегашния Закон за паметниците на културата и музеите, създаде в нашия юридически ред множество формулировки, на които се противопоставят конкретни ситуации, които са нормативно неуредени /възможности за финансиране на музеи, дефиниция на музеи, частни музеи, престъпни прояви спрямо културните ценности и др./.

Осигуряването на ефективни механизми за устойчиво развитие на многовековното наследство е в полза на цялото общество. Нашият Парламент отдавна е ратифицирал и обнародвал Конвенция за защита архитектурното наследство на Европа; Конвенция за опазване на археологическото наследство на Европа; Европейска културна конвенция. Настоящият специален по отношение на бъдещия Закон за културното наследство закон е акт с изключително позитивен характер, който доразвива нормативната база в областта на културното наследство и акцентира върху една конкретна област – създаване на нормативната рамка за реална подкрепа запазването и съхранението на културното наследство. Необходимостта от този закон също така произтича и от нарастващото безпокойство в тази насока от страна на международната общност и институции, която генерира нови критерии за защита и обогатяване на културните ценности, които са формулирани в конвенции и други актове, които са част от действащото вътрешно законодателство на България и следва да се спазват.

Предлаганият проект за създаване на специален закон за управление, използване и финансиране на устойчивото развитие на културното наследство представлява иновативен подход, насърчаващ публично-частното партньорство, насочено към запазването и ефективното експлоатиране на културното наследство. Независимо от смесената форма на фондовете, в които е предвидено и частно участие, предвидени са и гаранции, осигуряващи и обезпечавачи водещото начало на държавата и общините в тяхното функциониране.

Значението на предлагания закон може да бъде видяно и с оглед създаване на местни структури и механизми, които ще подобрят усвояването на средства от фондовете на Европейския съюз. От социално-икономическа гледна точка предлагания закон създава и уникален модел на взаимодействие между държавата, общините, гражданското общество и бизнеса при висока степен на прозрачност на управлението на публичните средства. Ефективността на това партньорство гарантира и успешното приложение на закона. В крайна сметка този законопроект предлага и съвременен модел на реализиране на политиката на фискална децентрализация, като създава възможност за ефективно управление на местните ресурси при изпълнение на важни за цялото българско общество функции.

Законът изхожда от принципната постановка, че защитата на културното наследство на една държава не трябва да се осъществява изключително чрез норми, които забраняват определени действия или ограничават използването му по даден начин, а трябва да се тръгва от разпоредби, които стимулират неговото запазване и, като последица, позволяват да се използва и олесняват неговото обогатяване.

Като последица и последна цел Законът не търси друго, а именно достъпа до обектите които съставляват нашето културно наследство. Установеният в закона финансов стимул придобива единствено значение ако накрая води до това всеки път по-голям брой граждани да могат да наблюдават и да се наслаждават на работите, които са наследство от колективната способност на една общност. Защото в една демократична държава тези обекти трябва адекватно да се поставят в служба на обществото с убеждението, че с тяхното използване се олеснява достъпът до културата и че тя определено е сигурен път към идентичността на държавите.

Законопроектът е структуриран в четири глави, последната от която се състои от два раздела съгласно изискванията на Закона за нормативните актове и Указа за неговото прилагане.

Първата глава съдържа общи разпоредби, свързани с предметния обхват на закона и целта на закона, респ. целта от създаването на фондовете за устойчиво развитие. Различните цели се обединяват най-общо от стремежа мерките, предвидени в Закона да доведат до реално развитие и запазване на културното наследство като цяло.

Глава втора на закона е посветена единствено на създаване и въвеждане на фондовете за устойчиво развитие. На тях им е дадена самостоятелна правосубектност, като е определена правно-организационната им форма – фондация в обществена полза, както и дейността им. Регламентиран е начинът на управление на фондовете, като той осигурява смесено участие на публични органи и заинтересувани лица, които макар да нямат решаваща роля имат възможност за влияние. Прилагането на този подход се налага от преимущественото значение на публичната власт за съхранението на културното наследство като цяло, а

още повече за археологическото, което по силата на новия Проектозакон за културното наследство е изцяло извадено от частната сфера и възложено изключително в правомощията на държавата. Нещо повече – функционирането на тези фондове ще даде възможност за по-добра финансова обезпеченост при провеждането на належащи археологически изследвания, които по настоящем не могат да се проведат и по този начин се застрашават от унищожение уникални археологически находки заедно с техния археологически контекст. От друга страна, музеят като основен фактор по експлатирането на културното наследство с настоящия закон получава една особена активна позиция. Предвидена е възможност музеите да имат преимуществено участие във функциониране на фондовете предвид това, че те познават най-добре нуждите на културното наследство, с което оперират. Законът разчупва традиционната представа за музея като статичен фактор в областта на културното наследство, който основно събира и архивира, като разчупва представата за него, давайки му възможност самостоятелно да се развива, модернизира и организира независимо своето финансиране.

От изключително значение е въпросът за финансирането на фондовете, като той е намерил адекватен отговор чрез максималното разширяване на обхвата на финансови източници – вътрешни, европейски, международни. С оглед постигане целите на закона и осигуряване на прозрачност при използването на набраните средства е регламентирано изчерпателно тяхното целево разходване съобразно предвижданията на плана за устойчиво развитие. С изготвения законопроект се предлага и подобряване на недостатъците на съществуващата нормативна уредба по отношение ефективността на държавните органи при управление на културните ценности. Създава се специален режим на уреждане на отношенията при липса на интерес и възможност у частните лица, собственици на обектите по този закон. Предвижда се и активно участие на заинтересувани юридически лица с нестопанска цел при инициерирането и разработването на плановете за устойчиво развитие на културното наследство, както и при управлението на местните фондове за устойчиво развитие.

Глава трета от Закона е посветена на плановете за устойчиво развитие на културното наследство. Включването на културна ценност в план за устойчиво развитие е нова и уникална мярка за защита на културните ценности, доколкото тя се установява за първи път с настоящия закон и обхваща само най-значимите културни ценности /от национално и световно значение/. Инициативата за създаването на плановете имат както компетентните органи в областта на опазването на културното наследство, но и всяко заинтересовано лице.

Глава четвърта на Закона определя компетентните органи по неговото приложение, като в двата и раздела те са степенувани от ниво министерство до ниво кмет. Осигурено е взаимодействието между органите в областта на културното наследство с други, чиято дейност засяга

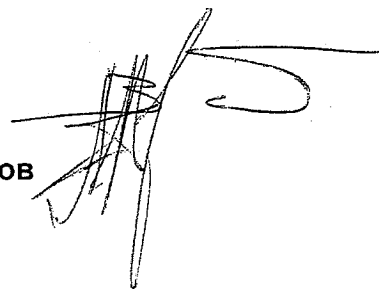
опазването на това наследство – като тези по регионалното развитие и благоустройство например.

С преходните и заключителните разпоредби на закона е предвиден и данъчен механизъм с цел стимулиране и насърчаване съхраняването на културното наследство. По този начин се импулсира адекватна политика за ефективно управление на културното наследство. Една политика, която допълва действащия ред с образователен, технически и финансов стимул, в убеждението, че културното наследство се обогатява и се защитава толкова по-добре колкото повече го оценяват хората, които съжителстват с него, но също така колкото повече бива подпомогано, с логични контрапрестации към обществото, които са олеснени от публичните власти.

ВНОСИТЕЛИ:

Захари Георгиев

Атанас Мерджанов

Handwritten signatures of Zahari Georgiev and Atanas Merdjanov, written in black ink. The signatures are overlapping and somewhat stylized.